

KNMG liet steek vallen bij bescherming medisch beroepsgeheim

Medio 2018 presenteerde het kabinet twee wetsontwerpen in een internetconsultatieronde. Het ging om de [Wet bevordering samenwerking en rechtmatige zorg \(Wbsrz\)](#) en de [Wet Gegevensverwerking door Samenwerkingsverbanden \(WGS\)](#). De eerste handelde over het opsporen van zorgfraude, de tweede over fraude in het algemeen en andere criminele activiteiten. Het wetsontwerp ter bestrijding van zorgfraude [ondervond veel weerstand](#) vanwege het uitgebreid doorbreken van het medisch beroepsgeheim en zag af van parlementaire behandeling. Het leverde minister de Jonge van VWS nog [de BIG Brother Award 2018](#) op. Het wetsontwerp WGS [hield](#) en [houdt de gemoederen flink bezig](#). De overheid wil er de recent afgeschoten Wet SyRI mee overtreffen. [In 2017 sliep de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst \(KNMG\)](#), als overkoepelende artsenorganisatie, bij de internetconsultatieronde van de “sleewet”, de wet op de veiligheidsdiensten. Ook met de WGS blijkt de KNMG niet waakzaam ten aanzien van het medisch beroepsgeheim.

Koppeling databases

Met de WGS wil het kabinet talloze databases **uit het publieke EN private domein** koppelen. Daarbij is het evenals met de sleewet belangrijk om te bedenken dat bij die private databases ook databases kunnen zijn die medische gegevens, zijnde bijzondere persoonsgegevens, bevatten. Het ontwerp WGS dat ter internetconsultatie voorlag had die categorie niet uitgesloten. Na veel kritiek in de internetconsultatieronde en

een sterke afwijzing door de Raad van State wijzigde de minister van Justitie en Veiligheid [het wetsontwerp op cosmetische wijze](#). Daarbij werd wel meteen duidelijk dat de minister van J&V ook een samenwerkingsverband(cluster 4) creëerde waarin hij databases van Zorg- en VeiligheidsHuizen aan elkaar en o.a. politie wil koppelen voor big-data-analyse en profileren. Binnen die Huizen opereren bijvoorbeeld bij de Raad van de kinderbescherming, GGD-en, Jeugdzorg etc. veel BIG-geregistreerden met een medisch beroepsgeheim. Daarmee is meteen duidelijk dat de WGS het medisch beroepsgeheim fors raakt.

Steek laten vallen

[Bij alle organisaties die bij de internetconsultatieronde hun stem hebben laten horen](#) ontbreekt helaas weer de overkoepelende artsenorganisatie KNMG. Uiteraard zal men daar zeggen dat er in het oorspronkelijke ontwerp de woorden “medisch beroepsgeheim” geheel ontbraken en dat men niet actief gevraagd is op het ontwerp te reflecteren. Zoals het commentaar ook was, toen [Gerard Freriks en ik in herfst 2017 een open brief](#) aan het bestuur van de KNMG stuurden. Het bestuur dient echter eigenstandig, daarbij geholpen door juridisch adviseur(s), de reikwijdte in te schatten van ter consultatie ingebrachte wetsontwerpen. En dan zelf een rol op te eisen in die consultatieronde.

Vreemde constructie

Het wetsontwerp 35447, het sinds de consultatieronde aangepaste wetsontwerp, is bedoeld om achter de rug van de burger om, zonder diens voorkennis of toestemming data te koppelen en be-/ ver-werken. Notificaties aan de burger over verbanden die men met die data vaststelt, vinden niet plaats. Bij data die eventueel onder het medisch beroepsgeheim vallen, heeft men iets heel apart bedacht. Men stelt dat het medisch beroepsgeheim voor deelnemers aan een samenwerkingsverband

gewaarborgd wordt en dat een betrokkene uitdrukkelijk toestemming moet geven voor het verstrekken van medische data.

“Een deelnemer waarop het medisch beroepsgeheim van toepassing is, verstrekt uitsluitend gegevens indien betrokkene daartoe uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven, behoudens de gevallen waarin enig wettelijk voorschrift een deelnemer verplicht gegevens te verstrekken of enig wettelijk voorschrift toestaat deze gegevens zonder uitdrukkelijke toestemming van betrokkene te verstrekken of de verstrekking van deze gegevens noodzakelijk is uit het oogpunt van goed hulpverlenerschap.”

Curieus

Dat is om twee redenen curieus. In de eerste plaats is in dat geval het koppelen van die data aan andere niet meer iets wat zonder voorkennis van de burger gebeurt. En dan tegen de hele opzet van het wetsontwerp ingaat. In de tweede plaats is het een principiële onmogelijke vraag. De burger die in het kader van een Zorg- of Veiligheidshuis bemoeienis van de lokale en/of centrale overheid “geniet”, bevindt zich in een sterke afhankelijkheidsrelatie met zijn zorgverleners. Daardoor zal hij/zij niet in vrijheid kunnen besluiten of men de medische data mag gaan gebruiken.

Herkansing

Het aangepaste wetsontwerp bood de minister van J&V op 29 april j.l. aan de Tweede Kamer aan. Bij de start van de parlementaire behandeling moet het voor de KNMG mogelijk zijn haar stem buiten de Tweede Kamer, maar ook bij de TK-fracties afzonderlijk te laten horen.

Dat is keihard nodig, omdat wat nu voorligt eigenlijk geen limitering kent qua aan te koppelen databases. De vier nu gepresenteerde clusters zou men met de wet in de hand afzonderlijk nog kunnen uitbreiden. Bovendien databases van

deelnemers uit verschillende clusters ook nog koppelen. Als klap op de vuurpijl heeft de minister van J&V bedacht dat hij ook nog nieuwe samenwerkingsverbanden (clusters) zou mogen invoeren per Algemene Maatregel van Bestuur in de kaderwet die de WGS is.

Het wetsontwerp is een monstrum dat de overheid een ongebreidelde digitale controle over de burger geeft, indien aangenomen door de Staten Generaal.

W.J. Jongejan, 12 mei 2020

Afbeelding van [Mabel Amber](#) via [Pixabay](#)